

„Edinost“

Z vsaj enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Narodna znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Narodno je plačevati naprej. Na naročbe brez priložne naročilnice se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč), zven Trsta pa po 8 stotink (4 nč).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasti

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasti itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narodno, reklamacije in oglaste sprejema upravništvo. Narodno in oglaste je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst. Op. pisatelj.

izdajatelj in odgovorni urednik: ... Godar

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

K vprašanju o grško-slovanskem obredu med zapadnimi Slovani.

Na Dunaju izhajajoči »Slovanski vek« je prinesel v prvi svoji letošnji številki nastopni članek:

Slovani se v obče ne zganejo, če jih ne gonijo in vzbujajo drugi. Taka je tudi v verskem vprašanju. Nemški radikali v Avstro-Ogrski in v nemškem cesrstvu že dalje časa delajo z denarjem in vsakovrstno agitacijo, propagando za protestantizem, oziroma in vsaj na videz tudi za starokatolicizem ter odganjajo narod od Rima brez vsakega znatnega zunanega ali notranjega vzroka. Vodi jih agresivnost in pangermanizem. To gibanje pa avstro-ogrski Slovani mirno gledajo, kakor da bi pangermanska, tudi na vero raztezajoča se propaganda vsaj posredno ne dostajala se tudi njih interesov, in kakor da bi ne imeli oni pozitivnih vzrokov za premišljevanje verskega vprašanja.

Poslednji čas pa se je dogodilo tudi med temi Slovani samimi nekaj takega, kar daje vsaj za mišljenje povod. Med Čehe so začeli zanašati starokatolicizem, in starokatoliški svečenik dr. Iška, ki je bil, kakor znano, prilično po policiji odveden od altolja, je s tem tudi nehoté dal povod, da so govorili o njem in starokatolicizmu med češkim narodom. Na Slovenskem v severozapadni Istri je prošega novembra prestopila slovenska rimskokatoliška občina Riemanje s sosednjo vasjo Log v unijo z Rimom ter takó zamenila rimski z grško-slovanskim obredom in latinski obredni jezik s staroslovanskim.

O starokatoliških premišljevanjih in pišejo zlasti tudi v Rusiji, o Riemanskem dogodku pa so mnogo pisali italijanski in nemški sosede Slovencev ter kazali nezadovoljenje, da so pozvane oblasti dovolile tak prestop preproste kmečke občine.

Ker ni vse jedno, kakega mišljenja se poprimejo zapadni Slovani, in ker se nahajajo avstro-ogrski Slovani v posebnem političnem položaju, je pač primerno pogledati nekoliko v razna verska izpovedanja, kolikor jih je možno poštovati v Slovanstvu.

Avstro-ogrski Slovani so večinoma katoliki z rimskim obredom in latinskim bogoslužnim jezikom. Oni imajo dandanes posebne, rekli bi, specifične, ne toliko verske, kolikor nacionalne potrebe. Zaradi teh ne morejo izbirati, kar bi jim najbolj ugajalo po kritični razsodbi in po notranji vrednosti predmeta, temveč dolžni so omejiti se na to, kar bi mogli doseči dandanes. Njih razum jim kaže pogostoma druge boljše poti, nego so tiste, na katere jim je možno krenuti jo od slučaja do slučaja. Tudi v pogledu na razna veroizpovedanja jim je vezala zgodovinska sila roke, in tudi današnja verska svoboda ni pri njih dejanski taka, da bi se mogli z lahka odločiti za to, kar bi jim bilo najljubše.

Jaz v naslednjem poštavam skupnost dejanskih razmer avstro-ogrskih Slovanov in zato opustim razmišljanje o dogmatskih razlikah veroizpovedanj in gledam zgolj na nacionalni pomen teh veroizpovedanj. Le kolikor bi veroizpovedanja mogla služiti v zaščito narodnosti, bi jih mogli avstro-ogrski Slovani ocenjevati tudi s stališča zboljšanja svojega narodnega položaja. Razlike dogem bi jih ne ogrele, in radi takih diferencij bi oni o teh veroizpovedanjih niti ne premišljevali, ker imajo in bodo še dolgo imeli preveč opraviti z borbami za svoj narodni obstanek.

Za Slovane, kakor ariško pleme, velja, kakor se razume samo po sebi, le kristijanstvo, in muhamedanizem med balkanskimi Slovani je preneznaten in za nadaljnji razvoj

skupnega Slovanstva bolj epizodnega značaja.

V nacionalnem pogledu gre zapadnim Slovanom za obred z bogoslužnim jezikom, in tu sta prav za prav le dva obreda merodavna, namreč rimski obred z latinskimi cerkvenimi jeziki in grški obred s staroslovanskimi cerkvenimi jeziki.

Kar se dostaje protestantizma in starokatolicizma, imati obe veroizpovednji svobodo rabljenja živih jezikov pri bogoslužju. Glagolsko bogoslužje je bistveno rimski obred s staroslovanskim jezikom.

Ko bi ne bilo v obredih nič specifično nacionalnega ali takega, kar bi bilo na korist tudi duhu narodnosti slovanskih narodov, bi Slovani mogli gledati z narodnega stališča zgolj na jezik bogoslužja, in ker dajeta na to stran protestantizem in starokatolicizem svobodo narodnim jezikom v cerkvi, bi se brez posebnega pomisleka odločevali jedni za prvo, drugi za drugo teh veroizpovedanj, v slučaju, da bi hoteli radi cerkvenega jezika izpremeniti svoje podedovano veroizpovedanje. Stvar pa ni taka za zapadne Slovane. Oni so dolžni pomisliti, da tudi v obredih samih, brez pogleda na obredni jezik, je vključene in vpletene mnogo svojstveno narodnega, in vprašanje je le, kateri obred je za Slovane primerniši in ugodniši.

Tu je zapadnim Slovanom le dvoje na izbiro: grški ali rimski obred, in ker so ti Slovani po večini rimski katoliki, je le vprašanje, ali naj ostanejo pri rimskem obredu, ali pa naj ga zamenijo z grškim obredom.

Oba, grški in rimski obred, kažeta že po imenu, da sta narodna obreda. Oba imata svojo zgodovino in sta se razvila v smislu in po vkusu Grkov in Rimljanov prvih stoletij po Kristovem rojstvu. Že konecem prvega krščanskega stoletja je bilo zabeleženo, kako so apostoli opravljali bogoslužje, in Grki pa Rimljani so prvotno na grškem jeziku od apostolov sporočene molitve in ss. opravila izvrševali. Rimljani so v Rimu do V. stoletja imeli in trpeli v cerkvi grški obredni jezik in malone tudi ves obred. Le polagoma so začeli ta prvotno dolgi obred krajšati in bolj in bolj takisto grški jezik izpodmikati iz cerkve. Takó so z dovoljenjem in sodelovanjem papežev razvili poseben rimski obred; papeži sami so izpreminjali, kolikor se sme izpremeniti, tekst in slog v molitvah, in danes je ta tekst okrajšan, da bi ga papeži prvih pet stoletij sami ne spoznali več. Rimski cerkev je dolgo trpela razlike obreda v raznih deželah. Za nas pa je iz zgodovine rimskega obreda danes važno le to, da je ta obred ne le po imenu rimski, temveč tudi po duhu Rimljanov, ki so živeli v prvih stoletjih našega štetja, in da obredni jezik se dá zameniti, kakor so grški obredni jezik zamenili z latinskim v Rimu. Grki so imeli od začetka svoj jezik v cerkvi, in kolikor kaže zgodovina, so bili tudi pobožnejša duha, nego Rimljani; vsaj silili niso nikdar, da bi se jim bogoslužne molitve krajšale v toliki meri, kolikor so na prošnje in pritožbe v to privolili papeži Rimljanom. Rimski obred se je prikrojil za Rimljane in je vsled tega obred romanskih narodov.

Značaj grški ugaja bolj naravi slovanski, nego rimski, in zato je bila sreča tudi ta okolnost za Slovane, da sta ss. Ciril in Metodij prinesla jim z vero grški obred, in da so tudi papeži ta obred potrdili s staroslovanskim obrednim jezikom.

Duh slovanski je potem tekom stoletij priredil po svoje, kar je dovoljeno izpremeniti.

Tako je grški obred dobil med Slovani značaj narodnega obreda. Takó n. pr. je ko-

ralno petje v ruski cerkvi narodno svojstvo, katero podaje cerkvi in narodu vedno lepše in veličastnije melodije.

Iz nastanka in razvoja grškega in rimskega obreda je razvidno, da zapadni Slovani jo zadenejo ob možni zameni veroizpovedanj le tedaj prav, če ne gledajo samo na cerkveni jezik, ampak tudi na obred dotične cerkve. Tudi obred je pravi narodni zaklad, če je prav izbran, in za zapadne Slovane je v narodnem pogledu ugoden le grški obred, ki ima tudi svoj posebni, t. j. staroslovanski bogoslužni jezik.

Na podstavi te zgodovinsko utrjene in razvidne resnice morejo zapadni Slovani soditi tudi o vrednosti protestantizma in starokatolicizma za njih narodnost. Ne v tem, ne v onem teh veroizpovedanj ne morejo Slovani zaslediti posebne pospeševalne sile v nacionalnem pogledu. Starokatoliški obred je do cela rimski, torej Slovanom neprikladen obred. Protestantizem pa je oddaljen v obredu od grškega in rimskega obreda, in kolikor se more imenovati naroden, pripada to svojstvo germanskemu plemenu.

V grško-slovanskem obredu pa vidijo zapadni Slovani dvoji dobiček, ki tiči v obredu in jeziku. Protestantizem in starokatolicizem dajata sicer dobiček s tem, da rabita pri bogoslužju žive jezike. Tu pa je treba zapadnim Slovanom poštovati dve važni okolnosti. Prva je v tem, da so zapadni Slovani, vsak narod za-se, majhni narodi, in vsled tega bi njih cerkvena jezikovna jednota ne sezala daleč; njih soplemeniki bi ne umeli lahko bratskega obrednega jezika.

Druga okolnost pa je v tem, da v grško-slovanskem obredu mora ostati staroslovanski jezik, ki je pristopen in umljiv vsem slovanskim narodom. V tem pogledu morajo zapadni Slovani držati se zgleda Rusov, ki, da-si so stonilijonski narod z bogatim, vele-razvitim in silno razprostranjenim literaturnim jezikom, nimajo niti v mislih, zamenjati staroslovanski jezik v cerkvi s tem živim jezikom.

Tudi ta vzrok po takem naganja zapadne Slovane, da bi se ne oprijemali starokatolicizma ali protestantizma samo radi dobička živega obrednega jezika. Le v največji stiski, ko bi ne imeli drugega obreda, ali ko bi se jim zaprečila pot do grško-slovanskega obreda, bi za narodnost nekaj pridobili s tem, da bi prestopili v starokatolicizem ali protestantizem.

Glagolsko bogoslužje nima svojstvenega, temveč le rimski obred s staroslovanskim jezikom. V poslednjem tiči jedini narodni dobiček, dober seveda za najhujšo stisko, ne pa za položanje, v katerem bi bila svoboda za določevanje obredov. Glagoljaši so po takem vsaj gledé na cerkveni jezik na boljšem, nego slovanski katoliki z latinskimi obrednim jezikom.

Dandanes se je glagolsko bogoslužje ohranilo le v nekaterih krajih hrvatskih dežel. Ko bi se Hrvati osvobodili znanih političkih tendencij, zavirajočih jih hoditi skupno s Srbi, bi ob svobodi izbiranja obreda tudi oni brezdvombeno ne pomišljali se, dati prvenstvo grško-slovanskemu obredu, podajočemu v narodnem pogledu nerazmerno več dobiček, nego čisto rimski obred, da-si je prikrit z glagolskim bogoslužjem.

Grško-slovanski obred je po vsem tem najugodniši za Slovane. Imajo pa ta obred poleg pravoslavnih Slovanov tudi takó zvani unijati, ki so, kljubu obredu, združeni z Rimom. Največ teh unijatov je med Malorusi v Galiciji in na Ogrskem in majhen del Hrvatov na Hrvatskem. K uniji, kakor zgoraj omenjeno, je sedaj prešla tudi jedna slovenska občina v severozapadni Istri, blizo Trsta.

Tu smo s stališča narodnih interesov s teoretičnimi pojasnili pri kraju. Od teoretično nakazanih poti pa so praktične izvršbe med zapadnimi Slovani tudi v verskem pogledu posebno deleko. Zato smo med razlaganjem povdarjali potrebo svobode in zajedno bolj razvitega razuma. Razumova sila pa ima med temi Slovani svoje posebne zavire v dejanskem in še bolj umetnem navskrižju političkih, pravnih in gospodarskih poleg nacionalnih interesov. Vsled takih nasprotij niso niti sami s seboj jedini, in vrhu tega jim nedostaje še političke svobode. Oni niso v politički skupini, ki bi jim dajala samostalnost v določevanju svoje usode. Oni ne sestavljajo svojih samostalnih držav, temveč so v njih ali le razkosana večina, kakor v Avstro-Ogrski, ali pa le onemogla manjšina neslovanskih držav.

Če gledamo, kakor je treba, s posebno pozornostjo na Avstro-Ogrsko, se preverimo da tu so Slovani dolžni računati, prvič s političko, potem cerkveno oblastjo in naposled z nasprotstvom interesov pa teženj drugih, tu živečih narodov. Vsak teh treh činiteljev more zavirati izvršenje tudi verskega stremjenja slovanskih narodov. Politiška sila je na prvem mestu, na drugem pa cerkvena oblast merodavna. Posvetna in cerkvena oblast ste v Avstro-Ogrski v popolni sovisnosti; jedna ne stori nič brez druge, in poprej ukrene kaj posvetna oblast brez cerkve, nego cerkev brez posvetne oblasti.

Proti pravoslavju bi postopali obe oblasti, jedna iz političkih, druga iz verskih vzrokov. O tem dejstvu ni preverjen le tisti, ki namenoma zapira oči in maši ušesa gledé na prošlost in sedanost. Svečenstvo v obče pa je tudi samo za se sila, ki suče tudi še danes več del širokih množic, kakor je drago cerkvi, oziroma posvetni oblasti, ne pa kakor bi odgovarjalo nacionalnim interesom.

Drugače bi utegnule postopati političke in tudi cerkvene oblasti ob vprašanju eventualnega prestopa zapadnih Slovanov k uniji z Rimom. Z jedne strani bi Rim prav za prav nič ne izgubil, ker slovanski rimski katoliki bi v tem slučaju ne zamenili veroizpovedanja, temveč le rimski obred z grško-slovanskim; z druge strani bi utegnil Rim celó pridobiti sredi tistih zapadnih Slovanov, ki so ostali doslej protestanti, in ki bi, kakor jako verjetno, z drugimi soplemeniki hoteli sprejeti isti grško-slovanski obred. Niže svečenstvo katoliško bi se samo tudi ne protivilo, in nekaterim iz njega bi se v tem pogledu že davno gojene želje izpolnile.

Sedaj pa ostaje le vprašanje, kako bi postopale ob takem prehodu državne oblasti.

Tu je možno dvojno predpoloženje. Avstro-Ogrska sama za-se, brez pogleda na zunanje političke činitele in na verjetni pritisk na njo s te strani, bi prav za prav nič ne imela proti takemu prehodu, ker unija z Rimom ob vsestranskem prevdarku jej mora biti vendar ljuba nego protestantizem ali starokatolicizem. A ravno to je, da žal, zunanje zveze, sosebno mnoga proslavljena zveza z Nemčijo, so take, da tudi v tem vprašanju Avstro-Ogrska, verjetno, ne bo se vodila po lastni koristi in potrebi, temveč se bo ravnala po tem, kako bodo gledali na to vprašanje v Berlinu. Ko bi se torej pripetilo to, pač ni dvombe, da bi avstro-ogrška državna oblast z vprašanjem o prehodu k grško-slovanskemu obredu ravnala jako neprijazno ad majorem Germaniae gloriam*)

*) Treba je spomniti samo na skupni pastirski list do Jugoslovanov od strani škofov jugoslovanskih dežel, sestavljeni in priobčen l. 1887 pod vplivom in pritiskom Bismarckovim na avstrijsko vlado. Op. pisatelj.

Vrhu tega notranji, vplivni, Slovanom nasprotujoči narodi bi pa tudi vse storili, da bi ostrašili avstrijske vlade, da bi ne privo- lile eventualnega prestopa slovanskih katoli- kov k grško-slovanskemu obredu, če tudi v uniji z Rimom. To opazujemo ob vsaki pri- liki in smo pred tedni videli ob prestopu slo- venskih Riemancjev k uniji. V resnici, na- sprotniki Avstrije izborna vedo, zakaj se trudijo; kajti habsburška monarhija bi de- janski sebe in Slovane ščitila, ko bi ti do- bili grško-slovanski obred v uniji z Rimom.

Ko bi prišlo kedaj do take unije med avstro-ogorskimi Slovani, bi mnogi pravoslavni politiki ne bili zadovoljni; k temu pa je treba pristaviti, da je tudi več pravoslavnih poli- tikov, katerim ni do drugega, nego do na- rodne obrambe zapadnih Slovanov, in to za- štito bi si oni prisvojili v uniji z Rimom.

Mnogi pravoslavni Slovani, kakor tudi nekateri zapadni Slovani sami, so proti vsa- kemu združenju z Rimom, torej proti uniji ker se spominjajo zgodovine, in ker vidijo, kako se ravna z unijati v Galiciji. Poslednji pa bi dobili vsekakor moralno in tudi de- jansko pomoč v novih sovornikih. Skupno z ruskimi unijati bi novi unijati krepkejšo bra- nili grško-slovanski obred proti vsakaterim političkim in nacionalnim nasprotnikom, nego je to možno današnjim, po številu in poli- tiški šibkim Malorusom.

Unija bi obsežala znaten del kulturnega programa zapadnih Slovanov, in kar se do- staja unije, je ona, kakor ves rimski katoli- eizem, tudi dogmatički najbližji grškovstočni cerkvi. Svetočil je o tem v znameniti enci- kliki »Grande munus« tudi sedanji papež Leo XIII.

Kolikor vplivajo dogmatički nauki na npravstvenost, je pač dosledno misliti, da tudi ta ne more biti posebno različna med pravo- slavnimi in rimskimi verniki.

Mnogoteri so po takem vzroku, kateri odločno govorijo za to, da bi avstro-ogrski Slovani odločili se za unijo, t. j. za grško- slovanski obred v zvezi z Rimom.

Ko bi Poljaki pospeli se kedaj do hlad- nega premišljevanja, ne zmetali bi niti oni take izpremembe; v Prusiji bi ne mogli po- tem z njimi pometati, kakor delajo sedaj.

No, dokazati smo želeli le to, da, ko bi zapadni Slovani mislili na kako izmeno ve- roizpovedanj, jim v Avstro-Ogrski pri pravi- lnem mišljenju in poštovanju dejanskih raz- mer ne ostaje drugega, nego pot do unije z Rimom. Vse drugo je ali neizvršljivo, ali pa ni toliko nacijskega pomena, kakor grško-slovanski obred, ki je vsaj dandanes v Avstro-Ogrski možen le v uniji z Rimom. Vsako drugačno izbiranje more samo drobiti in slabiti narodne sile slovanskih narodov in ne dovaja do ničesar, kar bi bilo v verskem pogledu zares izdatno. Protestantizem, staro- katolicizem in glagolsko bogoslužje so za zapadne Slovane le palijativna sredstva ob okolnostih, v katerih bi ne bilo možno do- seči boljšega, tu dokazanega.

Fr. Podgornik.

Na Dunaju, v januarju 1901.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 22. januarja 1901.

O položaju. »Neue Freie Presse« na- znanja, da bo ministerski predsednik pl. Kör- ber ta teden nadaljeval svoje pogovore s poslanci različnih strank. Isti da se boče pogovoriti z vsemi frakcijami, tudi najradi- kalnejimi. In res so javljali te dni dunajski listi, da je tudi poslanec Karl H. Wolf do- bil povabilo na pogovore z ministerskim predsednikom, a da je — odklonil. Ni zlomka, po takem vspehu, kakoršnjega so dosegli nemški radikali!

Bog zna, kako je g. Körberju pri sre- u, ko vendar ne more tajiti, da je se svojo poli- tiko omogočil te vspehe?! Ali ne le v nem- škem taboru se je polagoma vse radikalizi- ralo, ampak tudi v češkem so začele strune ostro zveati. Če je gospod Körber hotel oslabiti mladočeški klub, je dosegel, kar je hotel; če je pa menil, da s tem kaj doseže — za-se, se je temeljito zmotil. Mladočeški klub je oslabljen nekoliko in nova struja bo posežala v politiko češke delegacije in jo po- mikala dalje in dalje od g. Körberja.

Dočim je govor mladočeških glasil še relativno miren, pa piše n. pr. »Česka de- mokracija«, glasilo narodno-socialnih de- lavcev:

»Mi poznamo le jedno samo potrebo: ohranitev naše narodne ekzi- stence. Vlada, ki noče biti pošteno kon-

stitucijonelna in ki dela iz parlamenta obram- bene jezove privilegovanim in kapitalističkim krogom, ne more najti Čehov v svoji večini. Dovolj je bilo hlapčevanja v tujih službah. Mi se ne bojimo pri- hodnjega viharja».

Da-li je gospod Körber zadovoljen s spremembo, ki je navstala?! V zaamenju boja proti radikalizmu je razpustil državni zbor in zdaj je srečno vse — radikalizirano. Celó v katoliški ljudski stranki so se pomnožili uporni elementi. G. Körber naj se le zahvali svojim dobrim svetovalecem.

Apel do naših poslancev. V več- rajšnji številki smo posneli nekoliko podatkov iz »Neue Freie Presse« o načrtih gospoda Körberja. In ravno okolnost, da je ta list, ki govori v imenu onih, ki imajo na svoji vesti največ del krivde na žalostnih razmerah, razdejajočih našo državo, pripoznano zaupno glasilo sedanjega gospoda ministerskega pred- sednika, ravno ta okolnost nas sili, da se danes obračamo s toplim apelom do naših gg. hrvatskih in slovenskih poslancev, brez razlike stranke.

Rečena okolnost priča, da je duh nem- škega liberalizma oni duh, ki vlada sedaj v Avstriji. Da, tako, kakor se postopa sedaj z nami tu v Primorju, se ni postopalo niti te- daj, ko je bil nemški liberalizem v najlep- šem svojem evetju, ko je bila — vsled absti- nenčne politike Čehov — parlamentarna moč na nemško-liberalni strani, in ko so bile vlade sestavljene iz pronosiranih pristašev nemškega liberalizma! Da, da, danes je huje, nego je bilo tedaj. To se da lahko tol- mačiti. Dokler je bil nemški liberalizem na polni oblasti, pri polnih loncih, dokler je za- jemal, kjer je hotel, dokler mu je bila dr- žava pašnik, na katerem je slobodno in neo- virano sitil svoje, se je čutil varnega in se mu ni zdelo potrebno, da bi tako srdito pro- ganjal vse, kar mu je protivno. Sedaj pa, ko se čuti v nevarnosti, ko se obupno bori, da se mu zopet povrnejo nekdanji časi omni- potence, je razdražen in bi hotel neusmiljeno pogaziti vse, kar mu je na potu. Danes sicer nima nemški liberalizem na vladi izrečnih strankarskih pristašev svojih, ali ima tam moč, ki radi sprejemajo od njega direktive. »Neue Freie Presse« je zaupno glasilo av- strijske vlade. To glasilo je prvo obveščeno o načrtih vlade. To dejstvo nam do- zolj jasno označuje sedanji kurz avstrijske notranje poli- tike, a s tem nam kaže na stališče, na ka- teralno se je nam Jugoslovanom postaviti na- sproti tej vladi.

Gospod ministerski predsednik je začel konferirati s poslanci različnih strank. Ta posvetovanja bodo najbrže nadaljevala vse te dni. V zaupnem glasilu sedanje vlade čitamo, da jeden glavnih predmetov tem posvetova- njem je vprašanje izvolitve novega predse- dnika zbornice poslancev, a rečeno glasilo pri- dodaje s povdarkom, da po odločitvi strank na desnici bo vlada sodila o resničnih namenih teh strank. Po takem niso ti razgo- vori za gospoda Körberja le informativ- nega pomena, ampak so tudi nekaka inkvi- zicija. Iz »Neue Freie Presse« kar zveni grožnja: gorje vam, ako vaša odločitev ne bo taka, kakor želi vlada!

G. Körber hoče torej poznati »resnične namene« strank prejšnje desnice. Te hoče ukloniti, one na levici so mu itak gotove, to je: on je njim gotov!

Ob takem stanju stvari je našim hrvat- skim in slovenskim poslancem jasno predpi- sana črta za njih postopanje. Mi se nočemo obregniti ob nikogar, mi govorimo do vseh brez razlike političnega mišljenja, do vseh onih namreč, ki utegnejo biti pozvani na po- govore z gospodom ministerskim predsedni- kom. Z istim pravom, s katerim si gospod Körber prisvaja nalogo inkvizitorja, z istim pravom morejo tudi naši poslanci zahtevati pojasnila o »resničnih namenih« vlade na- sproti našemu narodu. V teh pogovorih naj povedo z vso potrebno odkritostjo in brezob- zirnostjo, da to, kar se pod sedanjo vlado godi z nami tu na jugu, je v zasmeh najpri- mitivnejemu pojmu o objektivnosti, v zasmeh načelu jednake pravice, v zasmeh državnim zakonom! Povedo naj, da naši »resnični na- meni« so čisti, kakor je jasno solnce na nebu, a da zahtevamo ob jednom, naj bodo čisti tudi »resnični nameni« vlade nasproti nam! Povedo naj, da smo lojalni, da smo priprav- ljeni za vsako pošteno sporazumljenje, ali da ne dopustimo nikdar, da bi naša lojalnost in naša spravljaljivost pomenjala za nas — narodno samoubojstvo! Povedo naj, da to vendar ne gre da bi na Dunaju apeli-

rali na našo lojalnost in nas pozivali naj- bomo obzirni do koristi države, dočim nas doma vladni zistem — ubija! Da, gospoda poslanci, s pogumom obupa boreči se rojaki naši vas pozivljajo, zahtevajo od vas, da se spominjate v prvi vrsti njih! Vsakako pa morate pokazati, da nam je rešitev bratov, ki se bore za življenje, bližje pri sre- u, nego pa bolečine vlade, katere zaupno glasilo je največji preganjalec našega naroda! Mi za- htevamo od naših poslancev, da se čutijo le zastopnike našega naroda! In še le potem, ko bodo mogli reči, da so storili vso dolžnost kakor zastopniki svojega naroda, naj bodo na uslugo tudi drugim, ako — zaslužijo to!!

Načelo »divide et impera« je od nek- daj v rabi in brzkone se bo skušalo tudi sedaj izvajati je! Gospoda poslanci — glejte, kaj delate! Mi ne mislimo na nikogar posebno in naše odkrite besede veljajo vsem: **kdor bi se, z ozirom na kako obljubljeni korist lastni stranki v prilog kakor si bodi vezal nasproti zistemu, ki nam je toli odkrito nasproten, tega bomo dan na dan proglašali za izdajico.** Izdajstvo je grda stvar, tako grda, da vse odpuščamo prej nego izdajstvo, vsejedno, ali je bilo storjeno pod pretvezo napredne ideje ali pod pretvezo vere! Liberalce ali klerikalee — izdajice je gnusoba.

Umirajoča kraljica. Sinoči se je bila raznesla po Trstu vest, da je angleška kral- jica Viktorija umrla že včeraj preapoludne. Ta vest ni bila resnična, ali potrjena je od vseh strani ta vest, da se angleška kraljica bori se smrtjo in da more katastrofa nasto- piti sleherni trenutek. Potrjeno je nadalje, da je starko na angleškem prestolu zedela kap, zbok česar so jej opešale tudi umne moči. Poročila iz Anglije pravijo, da je ves narod konsterniran vsled žalostnih vesti, ki prihajajo iz grada Osborn, in da še nikdar se niso tako velikansko kazale simpatije, ki jih kral- jica Viktorija uživa v vsem narodu.

O ničemer drugem da se ne govori, nego o boleznih kraljice; zabavišča in javni lokali so ali zaprti ali zapuščeni popolnoma: vse javno zanimanje je obrneno dogodkom v kraljevem gradu, na kateri angelj smrti spušča svoja temna krila.

Verujemo in umejemo to; saj je bila ravno kraljica Viktorija, se svojo žensko dobrotnostjo priprostostjo in ljubeznivostjo, ki je angleškemu narodu navajala zopet vsaj del onih simpatij, ki so mu jih zapravljali oni cinični in brut- talni angleški državniki, izvzemši jednega je- dinega: velikega starca, duševnega orjaka in prijatelja našega Strossmayerja — Gladstona.

Iz poročil posnemamo, da so se pred par tedni jela pojavljati znamenja telesnega propadanja, nadalje posnemamo, da je res, kakor smo pisali te dni, da so poročila iz južne Afrike silno pretresala staro kraljico; ali, dočim je popred mogla premagovati vsako potrtost, je pa v zadnje čase jela zgub- ljati odporno silo in jo je prevladovala silna otožnost.

Včeraj je cesar Viljelm, ki je unuk kraljice Viktorije, dospel v Osborn. Poročila pa ne vedo ničesar, kaj se je godilo v sobi bolnice in da-li je kraljica sploh še spoznala svojega unuka.

Tržaške vesti.

Revizija ljudskega štetja. Čujemo, da je anagrafični urad danes začel pošiljati svoje komisarje, ki naj se v posamičnih rodbinah prepričajo, da-li se je popis točno in pravilno vršil. Mi se sicer jako bojimo, da si ti mestni komisarji ne bodo belili glave, da bi popravili, kar so zagrešili hišni gospodarji in njih upravitelji v tisočih in tisočih slučajev. Mi se bojimo marveč, da vsa ta revizija ostane po velikem delu le gola formalnost brez praktičnih posledic; vendar pa opozarjamo naše ljudstvo — in to radi bodočih korakov, ki jih bomo morali storiti — da je sila važno in neobhodno potrebno, da vsakdo brezobzirno in odločno zahteva od dotičnega komisarja, naj mu pokaže polo, da se vsakdo uveri sam, kako je upisan, in da — če vidi, da ni tako upisan, kakor je prav — zahteva od komisarja, naj dotično zabeleženje popravi. Zlasti je paziti na rubriko 13, ki govori o občevalnem jeziku. Sosebno opozarjamo, naj se nikdo ne plaši kakoršnjega si bodi žuganja, s katerim bi se ga hotelo prisiliti, da odneha od svoje pravice. Za pravno varnost vsako- gar bo že skrbelo pol. društvo »Edinost«.

Vsi slučajji pa, ko bi komisar ne hotel ustreči tej popolnoma opravičeni zahtevi, naj

se prijavi v uradu političnega društva »Edinost«, ulica Molin Piccolo št. 1, od 4. do 6 ure zvečer. V posebno važnih in nuj- nih slučajih se je obrniti naravnost do enega ali drugega narodnih voditeljev.

To so profesorji! Pišejo nam: Kakor znano, je naše politično društvo »Edinost« naprosilo desetorico naših vrlih mladih gosp. juristov, da so pomagali pisati pole za ljud- sko štetje. Skoro vse, po teh gospodih (ki gotovo nimajo potrebe, da jih uče magistra- tovi praktika-ti!) spisane pole so posamične magistratove sekcije vratile, češ, da so pole pomanjkljive! (Pravi vzrok pa je bila le slovenščina, v kateri so bile pisane take pole!) Danes mi je prinesel neki štajerski rodoljub polo, ki je bila spisana na magistratovi sek- ciji v Rojanu ter doposlana stranki, naj jo podpiše. Naš mož, ki zna sicer dobro čitati, ni zaupal sam sebi in še manje magistratov- cem; zato je prinesel laški izpolnjeno polo, da jo pregledamo. Ko smo prečitali to polo smo vsliknili: To so pa res — profesorji!

Namesto Ptuj je stalo pisano »Plik«. Mesto da bi bili zapisali, da je stranka v Trstu od 1895, stoji pisano 1900! Mesto da bi bilo zabeleženo, da dotična družina stranke šteje 8 glav, stoji pisano 9! Mesto da bi stalo 122 K 40 st. stanarine je zapisano — 181 K 44 stot.! Mesto ene sobe sti pisani dve!

Rubrike so izpolnili vse — zapisali so tudi, česar ne treba — samo jezikovna rub- rika je izpolnjena tako-le: V prvem predalec je zapisano »Slava«, v ostalih predalec pa so gospodje »profes- sorji« postavili le — vejice (,), kar pomenja isto! Ako so rubriko, o veroizpovedanju, o stanu in druge izpolnili s polnimi besedami — zakaj so pustili baš ono o občevalnem jeziku tako, kakor gori rečeno?! namen je jasen!!! Tako znajo slavni »profesorji«!

Neprofesor.

Z nožem na vratu!!! Kar se dogaja te dni v Trstu in njega okolici — o priliki »ljudskega štetja« — presega že najskraj- nejše meje. Evo tu zopet eden kričeč slučaj! Včeraj, dne 21. januarja l. 1901 po Kri- stovem rojstvu, je prišel v ulico Molin a vento št. 47 k gospej Valenčič Mariji neki laški šarlatan, ki se je predstavil za odpo- slanca hišnega gospodarja ter je zahteval, naj naša narodna žena podpiše polo za ljudsko štetje! Žena je odgovorila, da ne podpiše ničesar, ker je je sogotovo strogo prepovedal! Rekla je dalje: »Pridite, ko bo on doma!« Mlečnozobi gospodarjev odposlanec je začel na to rohneti, češ: »Vi morate pod- pisati, drugače pridem jutri z magistratovim slugo, ki vas prisili, da podpišete in zraven tega boste še kaznovana!«

Žena je ostala pri svojem sklepu in se ni hotela udati za nobeno ceno, kar je tako razljutilo »gospoda«, da je začel zmerjati vrlo našo Slovenko! »Ako ste ščavi, pojte v ščavarijo — tu je italijanski Trst, tu smo in hočemo biti samo Italijani; tu je magistrat laški in jedini on je, ki ukazuje tu!!« Tako se je repenčil ta sin bruture! Naša žena je odgovarjala:

»Ako ste vi in magistrat lahi, ako je tu vse laško, pa hočemo mi ostati, kar smo in kar smo bili, to je avstrijski Slo- veneč!«

Ni-li to nezaslišano?! Ni-li to sekira na vrat našemu narodu?! V omenjeni hiši stanuje 7 (sedem) slovenskih družin in en slo- venski socialist (naš poročevalec se je infor- miral na licu mesta).

Od teh so le tri družine, ki so se upre- posilnemu poitalijančenju — ostale štiri so utopljene v laškem morju, na slavo Garibal- dicev!!!

Radovedni smo, kaj ukrene slavna vlada, da zabrani, oziroma kaznuje lahonske na- silneže?!

Pričakujemo z vso gotovostjo, da c. kr. vlada vendar enkrat stori svojo sveto dolž- nost, ker drugače bi si morali misliti, da je — pravica — umrla!!

Novinski glasovi o volitvah v Trstu. V »Information« pišejo iz Trsta:

V irredentovskih krogih vlada veliko ozlovoljenje vsled izgida volitev. Irredentovec niso imeli toliko pizuma, da bi bili v prvem in drugem volilnem okraju kandidirali katerega svojih voditeljev, ker so bili že v naprej prepričani, da bi v tem slučaju doži- veli poraz. Zato so v prvem volilnem okraju postavili nekega veletrežca, ki je sicer rodom Tržčan, ki pa že mnogo let živi na Dunaju, in so govorili, da bo mogel isti tudi v slu- čaju, da državni zbor ne bo zbran in bo ne- sposoben za delo, vspešno delovati na korist

volileev. Kakor kandidata za drugi volilni okraj pa so nekega profesorja potegnili iz pozabnosti. Isti je sicer dober inženjer, v politiki pa se še ni pokazal do sedaj. Ali oni so kalkulirali povsem dobro, da, ako tudi ne morejo nič dobrega poročati o njem, pa ga vsaj ni možno napadati osebno. Vzlic temu se jim vendar v vseh treh volilnih okrajih stali nasproti po trije, štirje kandidatje in irredentovski kandidatje so bili izvoljeni le s težkim trdom.

Še jasneje se je v V. kuriji pokazalo za irredentovec neugodno mišljenje, ki navdaja sedaj prebivalstvo. Te volitve pomenjajo pravi polom za irredentizem, vladajoči danes na municipiju. O tem so priprani tudi irredentoveci sami in vse njih prizadevanje je naperjeno v to, da zavladačujo neizogibni bankerot svoje stranke.

V Pulji izhajajoči »Il Proletario« pravi, da se je volilna komedija v Trstu zaključila z umazano poulično demonstracijo tržaških »mulov«, »sessolot« in — veselih žensk, katere so vodili znani prirejevatelji takoiimеноvanih patrijotičnih demonstracij. Bilo jih je morda 2000, tulili pa so za 10.000. Pričakovali so razsvetljave hiš in transparentov, plapolale naj bi zastave, ki naj bi govorile: po imenu svojega četrtega poslanca je Trst proglašen italijanskim. Ali ni bilo ni luči, ni transparentov, ni zastav; meščani so se pokazali povsem brezbrizne za zmago zadnjega pobalinstva kamore. Po vsem Corsu je bilo prižganih 16 oken, a sveče, ki so gorele po — starem mestu, so dve uri popred delili podajači kamore. Vzlic temu pasu »Piccolo« in drugi »visličarji« trdili, da je bilo vse staro mesto v morju luči, »spontanno« prižganih od patrijotičnega prebivalstva. Naravnost nesramno je, kakor to nepošteno novinstvo dela mestno kroniko, kako pači dejstva in okolnosti in, ako ne bi bilo socijalistiških in slovanskih novin, ki popravljajo laži, morali bi inozemci misliti, da je prebivalstvo tržaško za jedno stoletje zaostalo za drugimi ljudmi.

Gledališka predstava je dovršena in glumei, ki so igrali veliko komedijo, so se umaknili za kulise, kjer delajo račune o stroških, ki so jih imeli s kupovanjem glasov in slepenjem volileev, za plačevanje morettovsleparjev, kočij in bicikljev, vzetih v najem, ter bogatih banketov, kar vse poplača potem tisto ljudstvo, vsikdar dobro, vsikdar vodljivo, vedno zadovoljno, iz mestnih blagaja in s plinom, ki — pušča.

A kako dolgo bo trajalo to? Na to odgovori socijalizem, kateremu se skoraj pridružijo, kar je inteligentnih in olikanih od onih 60.000 tržaških Slovanov, in ki bo dajal zakone v deželi

List »Avanti« je s par besedami izbornu, lapidarno označil, kako so se vršile te naše tržaške volitve. Ni rekel: toliko in toliko volileev je glasovalo za Hortisa in Mauronerja, ampak rekel je le: prinešenih je bilo toliko in toliko glasovnic Sapienti sat.

S stopnje III. nadstropja je padla večeraj 61-letna Karolina Bizjak iz ulice Scuole nuve št. 2; težko ranjeno so je spravili v bolnišnico.

Avstrijski Lloyd. Dne 17. t. m. je Lloyd prišel zopet svoj brzozjavni promet s parnikom »grof Wurmbrand« v Dalmacijo. Odhod iz Trsta v Kotor vsaki četrtek; ob sobotah se vrača parnik v Trst.

Dne 3. februarja je v Dubrovniku slavnost mestnega patrona sv. Blaža. O tej priliki izdaja Lloyd za vožnjo do Kotora tje in nazaj vozne listke za 90 K. V tej ceni so zapodeni stroški za dva dni stanovanja in hrane v hotelu »Imperial« v Dubrovniku.

Za lastnike koncesij na občinskem pokopališču. Spisek koncesij, ki so potekle koncem leta, je razgrujen na mestnem fizikatu in pri nadzorniku pokopališča. Prošnje za obnovljenje koncesij je uložiti najdalje do konca marca meseca na tuk. magistrat.

Žalostno. Nieoj so poklicali ga. Trevesa v družino nekega Evgenija T., kateremu se je zmešalo, ker je zgubil službo. V svoji besnosti je hotel zadržati ženo in dve dekletci. Nesrečnega so spravili v opazovalnico za umobolne.

Z naših sodišč. Večeraj sta bila na tuk. deželnem sodišču zaradi javnega nasilstva potom nevarnega žuganja in lahke telesne poškodbe obsojena: 30-letni Matevž Kučelj v dva tedna zapora, 70-letni Andrej Brajin v 4 mesece težke ječe. Oba sta doma iz Kastva.

Aretirana požigalec. Policijska agenta Cumin in Haynau sta aretirala večeraj 42-l. Marijo Perossa in 50-letnega Jurija Tangerja. Oba iz sv. Marije Magdalene; na imenovana leta sum, da sta provzročila požar v tamošnjem gozdu dne 18. t. m. Marija Perossa je priznala, da je užgala listje. Oba so izročili deželnemu sodišču.

Okrajna bolniška blagajna. Tekom prošlega tedna je bilo prijavljenih 577 slučajev boleznj, 575 oseb je proglašanih zdravimi, 1161 jih je ostalo v zdravljenju, med poslednjimi 198 takih, ki so ponesrečili na delu. V 197 slučajih so se bolniki pregrešili proti naredbam zdravnikov. Na podporah se je izplačalo tekem tedna 14.589,20 kron.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 23. januarja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredb tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Corso št. 8, hišna oprava; v ulici Maleanton št. 8, obuvala; v ulici Fontanone šte. 26, les ter mizarško orodje; v ulici St. Marco šte. 19, tehtnice in pekovska oprema.

Vremenski vestnik. Večeraj: topiomer ob 7. uri zjutraj 5,0, ob 2. uri popoldne 8,0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 768,4. — Danes plima ob — predp. in ob — pop.; oseka ob — predpoludne in ob — popoldne.

Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je daroval volilni nasprotnik 5 K.

Potom uprave »Edinosti« so doposlali: Društvo »Straža« v Plavjeh (nabrali v veseli družbi) 2 K 94 st. P. n. g. Ivan Slavec župnik v Repentabru, nabral g. Ivan Ravbar, župan v Vel. Repnem na zborovanju bralnega in pevskega društva »Dom« dne 13. t. m. 12 K 40 st.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Imenovanje in premeščanje.** Minister za nauk in bogočastje je imenoval začasnega učitelja na navtični šoli v Malem selu, Alberta Gilbertija, pravim učiteljem istega zavoda.

Pravosodni minister je premestil kontrolorja moške kaznilnice v Gradu, Jakoba Pascelletti, v isti lastnosti na moško kaznilnico v Gradiški.

× **Iz Opatije.** Poslednji imenik gostov z dne 19. t. m. izkazuje od 1. septembra m. l. 2813 strank s 4842 osebami. Od 10. t. m. je na novo prišlo 92 oseb. 16. t. m. je bilo v zdravilišču 663 oseb.

× **Razpisana služba.** Na okrajnem sodišču v Labinu je razpisana služba obhodnika. Prošnje je do 28. februarja tega leta vložiti na predsedništvo e. k. okrožnega sodišča v Rovinju.

× **Ljudsko štetje in e. k. filologi.** V Krasici pri Bujah se je ljudsko štetje izvršilo pravično, t. j.: vse družine, razven dveh, so bile napovedale občevalni jezik slovenski.

Slavni vladi pa to nikakor ni hotelo v modro glavo, kajti o zadnjem ljudskem štetju so bili tamkaj sami čisti Italijani, in baš na podlagi ljudskega štetja so Krasico osrečili z — legino šolo.

In kaj je storilo e. kr. okrajno glavarstvo? Izbralo je največega svojega jezikoslovca ter ga poslalo v Krasico.

Tu je hodil vladni komisar od hiše do hiše, da se prepriča, da-li so res Krasičani Slovenci?!

Vsa vas je morala napraviti strog — državni izpit.

To ni šala, gospóda moja, če vam je prišel v hišo cesarski človek, se postavil k oknu, pa začel v resnem šolmesterskem tonu eksaminirati najprej očeta, pokazivši na okno, rekši: kako se imenuje to?

Potem je položil zapriseženo roko na mizo, na stol, na posteljo, na vse dele pohištva, na kravo, na bika, na nedolžne pujske, in o vseh teh živih in mrtvih stvareh je hotel vedeti, kako se jim pravi po slovenski?!

Šel je tudi dalje. Prijel je tudi brhko dekletke za prsi ter vprašal, kako se pravi temu, kar ima na sebi?

Punica je sramožljivo povsila oči ter dejala, da se izogne neprijetnosti: žaketa!

Mož je postal hud. Prvič je morda mislil — globlje, drugič pa mu je njegovo filološko prepričanje pravilo, da »žaketa« ni pristno slovenska beseda.

To svoje prepričanje je tudi glasno izrazil, rekši: Pa to ni slovenski! To je italijanska beseda. Ergo: Vi ste Italijani!

Ne, ne — so mu klicali. — Mi sicer rabimo v svojem naređju tudi take besede, kakor je »žaketa«, a v kljub temu smo in ostanemo Slovenci.

To se je godilo januarja meseca leta 1901 po Kristu!

Škoda le, da gospod e. kr. vladni filolog ni povpraševal tudi po bolj abstraktnih pojmi. Če bi vprašal, kako se imenuje tako postopanje, kakor ga je izvrševal baš on, morda bi dobil preciziran odgovor, ki nam je sicer na jeziku, katerega pa nam državni pravdnik ne pusti izgovoriti.

Vesti iz Kranjske.

* **Osebnosti.** Pravni praktikant na dež. sodišču v Ljubljani g. Ivan Meneinger je imenovan avskultantom. — Umirovljeni polkovnik gosp. Avgust Salamon v Ljubljani je dobil plemstvo.

* **Žensko telovadno društvo** so zasnovala narodne dame v Ljubljani. Minolo soboto se je vršil ustanovni občni zbor ter je bila gospa Franja dr. Tavčerjeva z vsklikom izvoljena za starostko.

* **Nesreča na železnici.** V soboto je na progi pri skladišču južne železnice v Ljubljani brzovlak povozil 70-letnega nočnega čuvaja Jerneja Grčarja. Zdrobilo mu je glavo ter je bil nesrečnik takoj mrtev. Zapustil je ženo in tri odraščene otroke.

* **Ljubljanska meščanska godba.** Provizorični odbor te že vrlo delujoče meščanske godbe, ki je zadostila že dolgo britko občuteni potrebi v Ljubljani, je sestavil potrebna pravila in v kratkem skliče ustanovni občni zbor. Meščanska godba je letošnji predpust angažovana za 16 plesov ter so tudi od raznih krajev z dežele došla naročila, tako, do godba niti ustreči ne more vsem zahtevam.

Torej je opravičena nada, da bo društvu »Ljubljanska meščanska godba« pristopalo meščanstvo v tolikem številu, da bo obstanek godbe popolnoma osiguran.

* **Pravico javnosti** je dobila nemška šola v Domžalah.

* **Umrl je v Mošnjah** na Gorenjskem g. župan Andrej Jurgele, spoštovan naroden mož.

* **Predpustne maskerade** v Ljubljani. Poleg običajne slavnoznane in tradicijonalne »Sokolove maskerade« v Ljubljani priredi svojo obče priljubljeno maskerado zopet tudi pevsko društvo »Slavec« pod naslovom »Veliki pustni korzo«, ki ima priklicati v življenje nekdanji imenitni ljubljanski pustni korzo. — Svojo maskerado priredi tudi pevsko društvo »Ljubljana« in sicer pod naslovom »Pariška razstava«. Društvo hoče žrtvovati veliko gmotnih sredstev, da predoči občinstvu kolikor mogoče originalen posnetek »pariške razstave«.

Razne vesti.

Glasbenik Verdi obolel. Kakor javljajo iz Milana dne 21. t. m., je Verdi nevarno zbolel na možganih.

Kaj popijo Parižani? V Parizu se povprečno spije na leto 5,610.958 hektolitrov vina, 305.944 htl. piva, Jabolčnika in hrúševnega mošta spijo Parižani 247.630 htl. na leto. Brez finih likerjev, kisov, olja in drugih pijač spije Pariz vsako leto skoro 7,000.000 htl. tekočine.

Trd spirit. V obrtnem društvu Draždanskem je te dni govoril kemik Liebieh o »trdem špirtu«. Dejstvo, da v bližnji bodočnosti pride v trgovino spirit v obliki kubični centimeter velikih trdih kock, je iz premnogo vzrokov vredno pažnje. Izdelovanje teh trdih špirtnih kock je precej jednostavno. Denaturirani špirit s 92 stop. se zmeša z 8,5% nekega milu podobnega izdelka, na kar se špirit sam po sebi strdi v trdo tvarino. O takem špirtu odpade potreba steklenice ter je s tem odvrnjena možnost tako nevarnih eksplozij; ob enem pa špirit, zažgan z žvepljenko, gori prav tako, kakor tekoči špirit. Ako v peči ne moremo hitro zakuhati, treba vreči vanj le dve kocki in takoj zaplapola močen a nenevaren plamen; sosebno pa bo služil trdi špirit na potovanju, lovu ali v vojski.

Brzozjavna poročila.

Gospodska zbornica.

DUNAJ 22. (Priv.) Glasom tuk. listov ne bo nobene spremembe v sestavi predsedništva gospodske zbornice ter ostane predsednik Alfred knez Windischgrätz, I. podpred-

sednik Karol knez Auersperg in II. podpredsednik Ernest grof Hoyos-Spritzenstein.

Državni zbor.

DUNAJ 22. (K. B.) Pisarniško ravnateljstvo zbornice poslancev razpošilja vabila na otvoritveno sejo, ki se bo vršila dne 31. t. m. ob 11. uri predpoludne.

Odlikovanje.

DUNAJ 22. (K. B.) »Wiener Zeitung« priobčjuje: Cesar je podelil računskemu svetniku finančnega ravnateljstva v Trstu Maksu Schallgruberju naslov in čin višjega računskega svetnika ter ga osvobodil pristojbine.

Kriza v bolgarskem ministerstvu.

SREDEC 22. (K. B.) Sedaj je gotova stvar, da prevzame minister za notranje stvari Petrov začasno vodstvo ministerstva za vnanje stvari.

Angleška kraljica bolna.

LONDON 22. (K. B.) Glasom uradnega buletina se stanje kraljičinega zdravja ni spremenilo. Kolikor se je isto zboljšalo tekom dopoludneva, tako je ostalo ves dan. Hranitev dovoljna. Kraljica je dobro spala.

COWES 22. (K. B.) Ob 5. uri in pol zjutraj. Stanje kraljice nespremenjeno ter še vedno zelo kritično.

OSBORNE 22. (K. B.) Kraljica je spoznala svojega unuka cesarja Viljela II., ko je vstopil v njeno sobo. Ker žele zdravniki, da bi se bolnica ne razburjala, se je mudil le malo časa pri njej. Obedoval je s princem in princezino Wales in ostalimi členi kralj. rodovine.

LONDON 22. (K. B.) Minister za notranje stvari se je podal iz Eastburna pred vsem v London. Poseben vlak je pripravljen za slučaj, da bi se ministre poklicalo v Osborne.

kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd. zahtevajte vedno

Prendinijeve paštilje

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v Skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Skatljica stane 60 stotink.

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Rogat izbor v tapetarijah, srečnih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.
Predmeti stavljajo se na brod ali železnice brez da bi se za to kaj zaračunae.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo) priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospe, gospe in otroke. Poštno naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odposiljatev je poštnine prost.

Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste s največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantlčič
ševč. mojster

Dunajska filjalka
Bankne vloge na knjižice s 4%.
 Bankniska, berzno posredovanje, posojila na vred-
 nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenska banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20.000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
 Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah,
 Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

OBRATNIJSKO IN KONSUMNO DRUŠTVO v Škednju

vknjižena zadruga z neomejeno zavezo,
 priredi v nedeljo dne 10. svečana t. l.
 dopoldne od 9 do 11 ure

redni občni zbor

v prostorih gospoda Lazarja Eva
 hiš. št. 174 v Škednju s sledečim
 dnevnim redom.

1. Volitev noviga odbora,
2. Razni nasveti in pogovori.
3. Prememba nekaterih točk v dru-
 štvinih pravilih.

Odbor.

Sourednika

išče uprava »Edinosti«. Poznanje ita-
 lijanskega in nemškega jezika neizogibno
 potrebno. Nastop službe s 1. februarjem
 1901. Ponudbo na upravo »Edinosti«,
 kjer je možno izvedeti tudi natančnejše
 pogoje.

Št. 2573. O. š. sv.

Dražbeni razglas.

V Povirju sezidala se bode nova
 šolska zgradba sa dvorazredno ljudsko
 šolo s prevdarjenimi stroški v znesku
 od 22.595 kron.

Na Barki se bode gradilo novo
 šolsko poslopje z jednorazrednico s pre-
 liminiranimi stroški v znesku od 10.139
 kron 60 vin.

Stavbeni načrti, prevdarki stroškov
 in dražbeni pogoji so v pregled v tukajš-
 njem uradu ob uradnih urah.

Pismene ponudbe naj se frankirane
 in postavno kolekovane semkaj poš-
 ljejo z 5% varščino v znesku 1229-75
 kron za šolsko poslopje v Povirju.

In 5% varščino v znesku 500.98
 kron za šolsko poslopje na Barki do
 najdalje 7. februarja 1901. leta 12 ure
 dopoldne.

Ustmena dražbena obravnava za po-
 nudbe vrši se potem ravno vmenjenega
 dne od 2—3 ure popoldne.

Kdor se misli ustmene dražbe vde-
 ležiti mora tudi pred dražbo položiti
 5% varščino za vsako zgrabo posebej.

Ckr. okrajni šolski svet,
 Sežana 15. januarja 1901.

Predsednik.
Dr. Laharnar.

Trgov.-obratna registrovana zadruga
 z neomejenim jamstvom.
 V GORICI, semenška ul. št. 1., I. nadstr.

Obreduje hranilne vloge, stalne, ki s.
 nalože za najmanj jedno leto po 5%, na-
 vadne po 4 1/2% in vloge na Conto-corrent
 po 3,60%. Sprejema hranilne knjižice družih
 zavodov brez izgube obresti ter izdaja v za-
 meno lastne. Rentni davek plačuje zadruga
 sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na
 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih
 obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno
 odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadržnike, ki vplačujejo de-
 lež po 300 kron po 1 krono na teden, ali
 daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obre-
 stujejo po 6,15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom
 položnice na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in
 od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih
 9—12. dopoldne.

„Ljubljanska kreditna banka“
 v Ljubljani
 Spitalske ulice št. 2.

ZAHVALA.

Podpisani se iz globine svojega užaljenega srca zahvaljujem vsem onim, ki so moji ne-
 pozabni soprogi

Antoniji

skazali poslednjo čast. Posebno zahvaljujem prečastito duhovščino, ugledno pevsko društvo
 »Hajdrih« za v srce segajoče žalostinke, in one prijatelje in znance, ki so prihiteli od daleč, da
 spremijo nepozabno pokojnico k večnemu počitku.

Bog poplačaj vsem ta mili čin sočutja!
 Prosek, 22. januarja 1901.

Ivan Godina.

**Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednosti: zatore
 naj se zahteva povsod le:**

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.
MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!
 ZALOGA PRI IV. JEBAČINU V LJUBLJANI.

Cenjene gospodinjje!
 skusite da ta naša
 izborna sladna kava
 najde pot v vsako
 slovensko hišo.

Chief-Office: 48, Brixton-Road, London, SW.

A. Thierry-ja pravo stolistno mazilo

je najjače mazilo, ki oblaži bolečine, jih
 hitro zdravi ter odpravi na človeškem
 stelesu vse prirasle izrastke. To mazilo je
 za hribolazce, kolesarje in jezdece ne-
 obhodno potrebno.

Vdobja se v lekarnah.

Po pošti franko 2 lončka 3 K 50 stot. Eden lonček pošlje na poskušnjo s
 cenikom ter seznamom zalog na celem svetu proti predplačilu 1 K 80 st.:

Lokarnarja A. Thierry-ja tovarna v Pregradi pri Rogatcu
 (Rohitsch-Sauerbrunn).

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na zgoranjno varn. znamko, ki se nahaja na lončku.

Najbolja prevlaka za podove
 je Fernolentov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako
 prejšnjo prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in
 je trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni
 v plehasti škatli.

Ces. in kralj. privilegirana
 tovarna kemičnih izdelkov
ST. FERNOLENT
 Zaloga:
Dunaj, I Schulerstrasse št. 21.
 Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila,
 nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo
 za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna
 zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in
 bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici
 kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstnega pohištva najfineje in druge vrste,
 iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
 vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Javljam slav. občinstvu, da sem
 odprl

krčmo

v znanem prostoru pri Lovrencu, sedaj
 »pri Zvezdi« v Sežani. Točil bodem iz-
 vrstni teran, vipavec in prosekar. Za
 postrežbo bode na razpolago vedno iz-
 borna kuhinja po primernih cenah. Do-
 bivajo se tudi vsaki čas spalne sobe,
 kakor tudi hlevi za živali. Za obilni
 obisk se priporoča udani

Ivan Lisjak
 „pri Zvezdi“ v Sežani.

Zaloga pohištva in ogledal

RAFAELA ITALIA
 TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, in spalnice
 sprejemnice, žimnic in peresnic, ogledal in
 železnih blagaja, po cenah, da se ni bati
 konkurence.

Tovarna

zn. lesene izdelke na vodno moč v go-
 zdnatem kraju na Kranjskem blizu že-
 lezniške postaje, se prodaja pod jako
 ugodnimi pogoji.

Ponudbe naj se pošljejo pod:
 „Lesni obrt“ Ljubljana, poste restante.

Otvoritev prodajalnice.

Z dnem 14. t. m. sem odprl fi-
 ljalko moje prodajalnice v ulici Bastione
 št. 2, popred prodajalnica Paternostova,
 na novo prirejeno z vsemi vrstmi jestvin
 in kolonijalnega blaga, samo dobro blago
 po nizki ceni. Zlasti priporočam teste-
 nine tovarne Žnidarskih in Valencič v
 Il. Bistrici.

Priporočuje se sl. občinstvu bele-
 žim s spoštovanjem.

Jakob Kosmerlj.

„Ljubljanska kreditna banka“
 v Ljubljani
 Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
 vseh vrst rent, državnih papirjev, za-
 stavnih pisem, srečk, novcev, valut itd.
 po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti
 nizkim obrestim.
 zavarovanje proti kurzni izgubi.
 Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
 na vložne knjižice, na tekoči račun in
 na girokonto s 4 1/2% obrestovanjem do
 dne vloge do dne vzdiga.
 Eskompt menjic najkulantneje
 Borzna naročila.